

Vergaderjaar 2006–2007

28 684

Naar een veiliger samenleving

28 844

Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie

Nr. 110

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 28 februari 2007

¹ Samenstelling:

Leden: Van Beek (VVD), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Blok (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Slob (ChristenUnie), Van Bochove (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Gerkens (SP), Spies (CDA), Sterk (CDA), Van der Ham (D66), Haverkamp (CDA), Leerdam (PvdA), voorzitter, Griffith (VVD), Irrgang (SP), Kalma (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Jacobi (PvdA), Van der Burg (VVD), Brinkman (PVV), Heerts (PvdA), Van Raak (SP), Kuiken (PvdA) en Leijten (SP). Plv. leden: Teeven (VVD), Van der Vlies (SGP) Weekers (VVD), Van de Camp (CDA), Cramer (ChristenUnie), Ormel (CDA), Van Gent (GroenLinks), Polderman (SP), Van Haersma Buma (CDA), Van Heugten (CDA), Koşer Kaya (D66), Van Hijum (CDA), Wolbert (PvdA), Zijlstra (VVD), Van Gerven (SP), Van der Veen (PvdA), Çörüz (CDA), Albayrak (PvdA), Ten Broeke (VVD), De Roon (PVV), Koenders (PvdA), Van Bommel (SP), Bouchibti (PvdA) en De Wit (SP).

² Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Rouvoet (ChristenUnie), De Wit (SP), Van Beek (VVD), Albayrak (PvdA), Van der Staaij (SGP), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Wolfsen (PvdA), Gerkens (SP), Jan de Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Van Velzen (SP), Eijssink (PvdA), ondervoorzitter, Azough (GroenLinks), Griffith (VVD), Teeven (VVD), De Roon (PVV), Schinkelshoek (CDA), Verdonk (VVD), Wolbert (PvdA), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA) en Leijten (SP). Plv. leden: Sterk (CDA), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Langkamp (SP), Weekers (VVD), Koenders (PvdA), Van der Vlies (SGP), Ormel (CDA), Jager (CDA), Gill'ard (PvdA), Roemer (SP), Joldersma (CDA), Donner (CDA), Abel (SP), Dijsselbloem (PvdA), Halsema (GroenLinks), Blok (VVD), Van Miltenburg (VVD), Fritsma (PVV), Schermers (CDA), Zijlstra (VVD), Bouchibti (PvdA), Ouwehand (PvdD), Spekman (PvdA) en Van Gijlswijk (SP).

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹ en de vaste commissie voor Justitie² hebben op 1 februari 2007 overleg gevoerd met minister Remkes van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en minister Hirsch Ballin van Justitie over:

- **de brief van de ministers d.d. 26 oktober 2006 met het actieprogramma aanpak agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken (28 684, nr. 100);**
- **de brief van de minister van BZK d.d. 18 december 2006 met het rapport «Bedreigingen bij de politie» (28 844, nr. 12);**
- **de brief van de minister d.d. 17 januari 2007 met het rapport «Confrontaties met agressie» (28 684, nr. 108).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

Mevrouw **De Pater-van der Meer** (CDA) is tevreden over het actieprogramma «Aanpak agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken». Daaruit blijkt onder andere dat vooral alcohol en drugs en de combinatie van beide middelen een risico vormen voor negatieve gedragsbeïnvloeding.

Zij is teleurgesteld over de recente uitspraak van de rechter dat de woorden «fuck you» niet als beledigend moeten worden opgevat. Hopelijk zal de uitspraak in hoger beroep anders zijn en dus niet tot gevolg hebben dat iedereen ongegeneerd en ongestraft diezelfde of een vergelijkbare opmerking kan maken. Betrokkene dient naar het oordeel van mevrouw De Pater in ieder geval excuses aan te bieden en anders moet hij in aanmerking komen voor een boete. Lik-op-stukbeleid kan in dergelijke gevallen effectief zijn.

Het is betreurenswaardig dat slachtoffers van geweld het doen van aangifte steeds vaker moeten overlaten aan het bevoegd gezag omdat zij in geval van adresvermelding vrezen voor verregaande consequenties. Wellicht is het zinvol om de gedachten te laten gaan over een schadefonds voor vergoeding van de behandelkosten, waaraan de daders bijdragen. Mevrouw De Pater spreekt haar voorkeur uit voor het door de rechter opleggen van een vordering tot schadevergoeding, indien dat nodig is. Zij pleit ervoor om het zo min mogelijk te laten aankomen op een

civielrechtelijk proces tegen de verdachte, omdat het slachtoffer zijn recht dan zelf moet halen. De werkgever kan het slachtoffer een bedrag als schadevergoeding voorschieten en actief betrokken zijn bij de vordering op de dader. Als de dader in staat wordt geacht om de schade te vergoeden, dient hij dat uiteraard te doen. Het schadefonds moet een vangnet blijven voor slachtoffers die anders niet op schadevergoeding kunnen rekenen.

Als de verdachte zonder geldige redenen niet ter terechtzitting verschijnt, hoeft de rechter naar het oordeel van mevrouw De Pater de zaak niet aan te houden. Dan mag hij in de uitspraak op een passende wijze tot uitdrukking brengen dat er bij de verdachte sprake is van desinteresse.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA) is gelukkig met het actieprogramma «Aanpak agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken». Kritisch zal zij het vervolg in de gaten houden, in het bijzonder het programma dat is gericht op gedragsbeïnvloeding.

Spoedige schadeloosstelling is voor slachtoffers van groot belang. Wat zijn de gevolgen voor het slachtoffer van agressie dat zijn werk als ambulancechauffeur of brandweerman niet meer kan doen? Heeft dat dan ook gevolg voor de dader, bijvoorbeeld in de vorm van strafrechtelijke vervolging? Wat is het resultaat van het overleg over de definities van geweld en agressie en wat zullen de gevolgen daarvan zijn voor de vaststelling van wetgeving, actieplannen enzovoorts? Wat is de uitkomst van het overleg tussen de ministers van BZK en Justitie en de minister van VWS over terugdringing van het gebruik van alcoholische drank en drugs? Mevrouw Kuiken verzoekt de ministers te overwegen om in het actieprogramma meer dwingend op te nemen dat van verdachten wordt verwacht dat zij ter terechtzitting verschijnen om zich voor de rechter te verantwoorden.

Het baart haar zorgen dat er ook steeds vaker sprake is van agressief en gewelddadig gedrag bij collega's en chefs op de werkvloer. Is er al een indicatie te geven van het aantal gevallen van agressie en geweld op de werkvloer in andere sectoren? Zijn daarvan al aangiftes gedaan? Zo ja, hoe is daarmee omgegaan? Wat is de minister van BZK van plan om met signalen op dat terrein te doen?

Mevrouw **Griffith** (VVD) maakt uit het actieprogramma op dat het ontbreekt aan gegevens over de aard en de omvang van agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken. In 2001 heeft het onderzoeksbureau Driessen een maatgevende monitor ontwikkeld om geweld tegen beroepsgroepen herhaaldelijk te vergelijken, opdat de gegevens betrouwbaar zijn. Dat jaar is een nulmeting gedaan. Het verbaast haar dan ook dat in het actieprogramma staat dat de aard en de omvang van het probleem nog steeds niet bekend zijn. Wat is er gebeurd na het debat in 2001 dat over dit onderwerp is gevoerd? Welke maatregelen zijn sinds 2001 genomen om agressie en geweld in te perken? Op welke beroepsgroepen wordt in het actieprogramma gedoeld en welke vormen van geweld worden bedoeld? Welke doelstellingen dienen binnen twee jaar te worden bereikt? Is er afstemming geweest tussen de toenmalige minister van Justitie en de huidige minister van BZK?

Enkele voorliggende maatregelen, waaronder het zwaarder straffen, komen voort uit de breed gesteunde motie-Rutte die tijdens de algemene politieke beschouwingen van 2006 is ingediend. Mevrouw Griffith complimenteert de minister van Justitie met het feit dat hij ook oog heeft voor burgers die de moed tonen om in geval van agressie en geweld in de publieke sector in te grijpen.

Het is onbegrijpelijk dat de minister van Justitie van mening is dat het niet mogelijk is om het snelrecht toe te passen omdat voor dit soort zaken een maximum gevangenisstraf van 1 jaar van toepassing is. Kan de minister een overzicht geven van de jurisprudentie van de afgelopen vijf jaar op

dat terrein, zodat is vast te stellen hoe vaak inderdaad 1 jaar gevangenisstraf en hoe vaak er een kortere gevangenisstraf is opgelegd?

Mevrouw Griffith is van mening dat de gegevens van daders van dit soort delicten al in een databank moeten worden opgenomen nadat zij twee keer de mist in zijn gegaan. Welke organisaties zullen toegang hebben tot dat registratiesysteem of databank? Haar voorstel is om de betreffende burgemeester de regie over een dergelijke databank te laten voeren, omdat hij verantwoordelijk is voor de integrale veiligheid van zijn gemeente. De politie dient de databank te beheren en de daarin opgeslagen informatie te communiceren met scholen, medewerkers van sociale diensten, ambulancepersoneel enzovoorts.

De medewerkers die belast zijn met publieke taken en die niet gewend zijn om dagelijks met agressie om te gaan, hebben misschien nog meer behoefte aan een goede regie. Tot slot pleit mevrouw Griffith dan ook voor het instellen van een stuurgroep om na te gaan op welke wijze de betreffende maatregelen moeten worden toegepast.

De heer **Brinkman** (PVV) is teleurgesteld over de prestaties van de minister van BZK op het terrein van de bestrijding van agressie en geweld. Het actieprogramma bevat nagenoeg geen nieuwe acties. Het afspreken van interne gedragscodes heeft niet veel toegevoegde waarde. De heer Brinkman spreekt van een zichzelf indekkende overheid die bij elke uit de hand gelopen confrontatie kan zeggen dat de diender op straat zijn beïnvloedingsmogelijkheden niet goed heeft benut. Een softe benadering van de politie kan een tegengesteld effect hebben: nog meer agressief gedrag.

Alcohol en drugs zijn naar zijn oordeel niet de belangrijkste oorzaken van toenemende agressie: het grootste probleem is de algehele acceptatie van fysiek en verbaal geweld tegen politiemensen. Uit het onderzoeksrapport van de VU van vorig jaar december blijkt dat de politie minder geweld heeft gebruikt, dat er minder klachten tegen haar zijn ingediend en dat het geweld tegen haar behoorlijk is toegenomen. Het gaat de maatschappij kennelijk niet aan of de politiefunctionaris het slachtoffer is geworden van geweld, maar wel of die agent de knuppel bij zich hield. Zelfs de rechterlijke macht laat het afweten door schelden niet te veroordelen. De maximumstraf voor het plegen van geweld tegen een ambtenaar in functie is te laag. Die zou minimaal met een derde moeten worden verhoogd. De heer Brinkman pleit daarnaast voor invoering van minimum gevangenisstraffen voor een eerste geweldpleging tegen werknemers met publieke taken.

Seponeren zou in het geval van verbaal en/of fysiek geweld niet mogelijk moeten zijn. Agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken vergt een projectmatige aanpak. Een klacht van de verdachte over vervolging voor een dergelijk delict moet pas na de uitspraak ter terechtzitting in behandeling worden genomen. Indien betrokkene wordt veroordeeld, dient te worden volstaan met een standaardbrief over de klacht. Hij pleit voor vereenvoudiging van het klachtrecht.

Tot slot vraagt de heer Brinkman naar de mening van de ministers inzake zijn motie over verbaal geweld tegen politiefunctionarissen.

De heer **Van Raak** (SP) pleit voor een adequate strafrechtelijke maatregel om alle gezagdragers door middel van het strafrecht te beschermen. Het moet mogelijk zijn om aangifte te doen zonder traceerbaar te zijn voor bedreigers of geweldplegers.

Uit het rapport «Confrontaties met agressie» kan hij niet opmaken wat de oorzaken zijn van de toenemende agressie en het geweld.

De minister van Justitie neemt het punt van de adequate strafrechtelijke aanpak tot vreugde van de heer Van Raak over. Het is goed om trainingen te geven met de bedoeling escalatie te voorkomen, maar hulpverleners mogen nooit verantwoordelijk worden gesteld als dat desondanks niet

lukt. Het is goed dat bij bestraffing van bedreiging of van gewelddadig optreden de kosten op de dader worden verhaald. Wanneer kunnen hulpverleners die kosten op de dader verhalen?

Het is een verbetering dat niet alleen de advocaat aangifte kan doen, maar ook de werkgever.

Moet agressie of geweld door gebruik van alcohol en/of drugs niet als een verzwarende omstandigheid worden beschouwd en daarom zwaarder worden bestraft?

Het komt voor dat beveiliging wordt wegbezuinigd. Zouden er wat dat betreft met name in de hulpverlenende sector niet bepaalde minimumvoorschriften moeten gelden?

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) vraagt naar het effect van de maatregelen van het departement van VWS om het gebruik van alcoholische drank en drugs terug te dringen.

Uit het onderzoek van de arbeidsinspectie van november 2006 blijkt dat in de sector personenvervoer op papier goed is geregeld hoe met agressie en geweld moet worden omgegaan, maar dat de beschermingsmaatregelen in de praktijk niet of onvoldoende worden uitgevoerd. Werknemers moeten kunnen rekenen op de werkgever en de overheid. De doelstelling om de groep geweldplegers te verkleinen, is betrekkelijk vaag. Hoe willen de ministers resultaat boeken en wanneer moet de doelstelling gerealiseerd zijn? De nadruk moet liggen op effectief overheidsoptreden tegen daders van agressie en geweld. Voor functionarissen van hulpdiensten zijn andere maatregelen nodig dan voor politiefunctionarissen, omdat eerstgenoemden niet dagelijks met geweld te maken hebben en het van groot belang is dat politiehulp snel ter plaatse wordt aangeboden. Politiefunctionarissen zijn meer getraind in het voorkomen van geweld en het maken van de juiste afwegingen. Uit onderzoek bij het korps Amsterdam-Amstelland blijkt dat de politie veel vaker klappen krijgt dan zij uitdeelt. Hoe kan daarin verandering komen? Ook blijkt dat voor de politie de geweldsinstructies vaak onvoldoende duidelijk zijn. Wat kan daaraan worden gedaan?

De heer **Cramer** (ChristenUnie) vindt ook dat agressie en geweld niet kunnen worden getolereerd. Het is beschamend dat het kabinet moet erkennen dat het effect van de aanpak van agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken nog niet is te kwantificeren. De ministers willen inzicht in het effect daarvan krijgen door het instellen van meerjarig onderzoek. Wanneer kan de uitkomst van dat onderzoek beschikbaar zijn? Wordt bij dat onderzoek ook meegenomen welk type dader het meest is betrokken bij deze vormen van geweld?

Hij kan zich vinden in het actieprogramma en deelt de analyse van de oorzaken van de huidige problemen. Tot zijn vreugde nemen de verontwaardiging over en de afkeuring van agressief en gewelddadig gedrag in de maatschappij toe. Normen en waarden die gezamenlijk worden gedeeld en waarvan in de praktijk blijkt wordt gegeven, kunnen een preventieve werking hebben. Kan daaraan meer aandacht worden besteed in het actieprogramma? Het overdragen van verantwoordelijkheden is goed, omdat het dan mogelijk is om instanties en personen op prestaties aan te spreken. In hoeverre wordt er gedifferentieerd in aanpak met het oog op de verschillende dadergroepen en de diverse groepen slachtoffers?

Het aangepaste beleid ten aanzien van de strafeis juicht hij toe. Is aanpassing van de richtlijn op grond waarvan het OM in het geval van geweld de mogelijkheid krijgt om een hogere strafeis te formuleren, echter niet vrijblijvender dan aanscherping van de wetstekst? Is in het voorstel over de aanpassing van de strafeis het belemmeren van de taakuitvoering van werknemers met publieke taken nog niet ingecalculiseerd? Hij bepleit

aanscherping van de wettekst op het punt van belemmering van de taak-uitoefening door werknemers.

De heer Cramer vestigt zijn hoop op het overleg tussen de minister van BZK, die van Justitie en de minister van VWS over terugdringing van het gebruik van alcohol en drugs. Hij pleit tot slot voor het formuleren van afrekenbare acties en het opnemen daarvan in actieprogramma's.

De heer **Van der Staaij** (SGP) zegt dat agressie en geweld de taak- en de gezagsuitoefening door de overheid aantasten. Het is dus belangrijk om daartegen extra streng op te treden. Hij is gelukkig met het actieprogramma. Dat neemt niet weg dat het van belang is om de voortgang van de acties te bewaken en de Kamer daarvan op de hoogte te houden. Is er al overleg gevoerd met de minister van VWS over terugdringing van alcoholen druggebruik? Zo ja, heeft dat al iets concreets opgeleverd? Films over geweld spelen overigens ook een niet te onderschatten rol.

Preventief en repressief optreden zijn belangrijk. Indien nodig, kan worden overwogen om te kiezen voor strafverzwaring voor gekwalificeerde delicten. Waarom is dat niet meteen mogelijk?

Technische sepots zijn wel te verklaren – dan is het bewijs niet te leveren – maar in andere gevallen heeft de heer Van der Staaij geen begrip voor seponeren. Hij pleit ervoor om tegen zo veel mogelijk zaken strafrechtelijk op te treden.

Zijn of worden er ook kwantitatieve doelstellingen geformuleerd over het inperken van agressie en geweld?

Antwoord van de bewindslieden

De **minister van BZK** beaamt dat er afstemming is geweest tussen de toenmalige minister van Justitie en hem. Minister Remkes roept de «blauwe belegering» in herinnering en vervolgt dat duidelijk werd dat het de politie niet alleen om geld te doen was maar ook om de veiligheid. Er is diverse malen met medewerkers van de politie gesproken en geconcludeerd dat actie nodig was, waaronder het opnemen van een bepaling in de cao voor een waarborgfonds. Later kwamen er ook signalen van ambulancepersoneel en andere medewerkers die een publieke taak vervullen. De sectoren zijn bij elkaar geroepen en hebben het actieprogramma mede ondertekend, omdat het verkleinen van het probleem ook de verantwoordelijkheid is van de betreffende werkgevers- en werknemersorganisaties. Het actieprogramma is niet meer dan een belangrijke eerste stap. De Kamer zal op de hoogte worden gesteld en gehouden van de ontwikkelingen door middel van voortgangsrapportages.

Gedrag dat vroeger als onredelijk werd ervaren, wordt inmiddels geaccepteerd. Een belangrijke oorzaak van de toename van agressie en geweld is alcohol- en druggebruik. De minister van VWS en hij zijn het erover eens dat zelfregulering de norm moet zijn, maar dat in de praktijk blijkt dat dat niet voldoende gebeurt. Daarbij komt dat het winkelpersoneel vaak niet informeert naar de leeftijd van jongeren die alcoholische drank kopen. De afspraak is dat er wordt gestart met pilots in tien gemeenten die onder andere gericht zijn op het houden van toezicht op de naleving van de Dranken Horecawet door lokale toezichthouders. Daarnaast is gesproken over het reclamebeleid, het verminderen van het aantal verkooppunten, de gezondheid van mensen, de oorzaken van geweld, de invloed van drank op kinderen en de maatschappelijke schade daarvan op termijn. Vanaf 2001 heeft de aanpak van agressie en geweld een prominente plaats gekregen in de arboconvenanten die door het ministerie van SZW zijn geïnitieerd. Daaruit blijkt dat die aanpak primair werd beschouwd als de verantwoordelijkheid van de werkgevers. De arbeidsinspectie liet in de afgelopen tijd regelmatig projecten tot stand komen. De aanpak is per sector verschillend. In 2007 evalueert het ministerie van SZW de arboconvenanten en het zal vervolgens aanvullende maatregelen nemen. Ook zal

het onderzoek van het onderzoeksbureau Driessen worden herhaald. Het is logisch om dat vervolgonderzoek te baseren op de resultaten van het voorgaande onderzoek. De minister van BZK is bereid om te overleggen met de minister van SZW met de intentie in de eerstkomende voortgangsrapportage op te nemen in welke sectoren het beleid vruchten heeft afgeworpen. Hij zal het rapport «Confrontaties met agressie» aanbieden aan werkgevers- en werknemersorganisaties binnen de overheid, omdat zij in het kader van de Arbeidsomstandighedenwet primair verantwoordelijk zijn voor de interne aanpak. Er wordt gewerkt aan een breder onderzoek met als doel inzicht te verkrijgen in de aard en de omvang van de agressie en het geweld, alsmede in de gevolgen daarvan voor de korte en de lange termijn. Ook is het doel om na te gaan welke risicofactoren van invloed zijn. Het onderzoek zal zich tevens richten op medewerkers in de zorg, in de welzijnssector en in instellingen voor sociale zekerheid. De Kamer mag de komende minister van BZK eraan houden dat in 2007 de acties en de doelstellingen exact worden geformuleerd. De minister zegt toe dat er halverwege het jaar een tussenbericht komt. Tevens zegt hij toe dat zal worden nagegaan wat de oorzaken zijn van agressie en gewelddadig gedrag bij medewerkers en chefs op de werkvloer en wat de overheid daaraan kan doen. In het actieprogramma staat ook dat er een model voor gedragscodes komt, opdat voor de werknemers duidelijk is op welke wijze zij met anderen, op of buiten de werkvloer, dienen om te gaan en hun diensten moeten verlenen.

Het onderzoek bij het politiekorps Amsterdam-Amstelland heeft inzicht verschaft in de te nemen interne maatregelen. In heel Nederland vindt momenteel vergelijkbaar onderzoek plaats. Dat zal aan het eind van 2007 worden afgerond en dan zal de Kamer de resultaten ontvangen. Het indienen van klachten tegen ongewenst gedrag van de politie, waaraan in het onderzoek bij de Amsterdamse politie veel aandacht is besteed, heeft wat de minister betreft minder prioriteit dan het probleem van het gebruik van agressie en geweld tegen agenten. Dat neemt niet weg dat hij bereid is om onderzoek te doen naar de instanties waar klachten kunnen worden gedeponereerd, alsmede naar de inhoud van de klachtenregeling.

Het is niet verstandig om vooruit te lopen op de uitspraak in hoger beroep tegen de persoon die verbaal geweld tegen de politie heeft gebruikt. De motie-Brinkman over verbaal geweld tegen de politie zal na die uitspraak aan de orde komen. De minister zegt toe na te gaan of er in de jurisprudentie van de afgelopen tijd over dergelijke zaken een structurele lijn is te ontdekken.

Registratie van daders is wenselijk, maar de vraag is of het verstandig is om in alle gevallen de naam, het adres en de woonplaats van betrokkenen vast te leggen. Hij is er voorstander van dat alleen te doen indien die registratie is bedoeld om de geweldpleger beoogd leed te berokkenen, bijvoorbeeld ontzegging van toegang tot een gebouw. De meerwaarde van de in het actieplan bedoelde interne registratie is het informatieve karakter voor de leidinggevende en de medewerkers van de organisatie. Het is de bedoeling om direct na de eerste gewelddadige uitingen tot registratie over te gaan, omdat verbale agressie in het eerste gesprek een voorbode kan zijn van ernstige bedreiging in het tweede gesprek. Centrale koppeling en het delen van de informatie door organisaties zijn nog niet aan de orde. De ministers zijn bereid om bovengenoemde werkwijze te stimuleren bij de partijen die het actieprogramma hebben ondertekend.

De **minister van Justitie** antwoordt dat de minister van BZK en hij op 1 december 2006 een brief hebben geschreven aan de korpsbeheerders en de korpschefs van de regionale politie en het KLPD om extra aandacht te vragen voor de aanpak van agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken. Het OM heeft een overeenkomstig bericht ontvangen. Ook in het vervolg zullen de minister van BZK en die van Justitie gezamenlijk optrekken.

Agressief en gewelddadig gedrag zijn niet aanvaardbaar, ook niet tegen medewerkers die een publieke taak vervullen. Derhalve was het van belang om voor dergelijke gedragingen een strafverzwarende richtlijn vast te stellen. Het is belangrijk om na te gaan wat de verhouding is tussen snelrecht en strafmaat. Het uitgangspunt in de brief is dat het niet de bedoeling is om zich bij voorbaat aan een te lichte straftoemeting te committeren door volledig het spoor van het snelrecht te kiezen. Het is belangrijk om de mogelijkheid te bieden gerichte keuzes te maken over de wijze van vervolging. Naar zijn oordeel is het niet heel relevant om zich te verdiepen in de jurisprudentie van de afgelopen vijf jaar, omdat wordt aangekoerst op zwaardere bestraffing op grond van de richtlijn. Relevantier is dat het OM de aandacht richt op de huidige praktijk en de doorwerking van dat beleid in de toekomst. De minister zal het College van procureurs-generaal verzoeken om een gerichte keuze te maken tussen snelrecht en hogere straffen, in overeenstemming met de nieuwe richtlijn. Als overmatig gebruik van alcoholische drank en drugs leidt tot agressief gedrag, is begeleiding door de reclassering gewenst om herhaling te voorkomen.

Politiemensen die een verdachte aanhouden die bijvoorbeeld bijt of injectienaalden bij zich heeft, worden soms geconfronteerd met een besmettingsrisico. Ook ambulancepersoneel kan daarmee te maken krijgen. Al in 1995 is door de Nederlandse Juristenvereniging over dat onderwerp een preadvies uitgebracht. Vervolgens is een rapport uitgebracht door de commissie onder leiding van Leo Meijers. Men vraagt zich al lange tijd af of van betrokkene niet kan worden verlangd dat hij meewerkt aan het vaststellen van het besmettingsrisico, anders dan op basis van welwillendheid of een uitspraak van de burgerlijke rechter. Reeds in 2003 heeft de Raad van State advies uitgebracht over een wetsvoorstel daaromtrent. Vervolgens is nagegaan wat de recente ontwikkelingen zijn in de geneeskunde en wat de mogelijkheden zijn om het risico vast te stellen. De minister heeft onlangs opdracht gegeven om tot actie over te gaan. Dat heeft geleid tot een wetsvoorstel. Het proces van consultatie is voorbij. Binnen tien dagen zal het nader rapport verschijnen. Er is een wetsvoorstel bij de Kamer aanhangig over onder andere specifieke vormen van schade. Naar verwachting zal worden verzocht om amendement op het punt van de mogelijkheid om in geval van specifieke vormen van schade een rol toe te kennen aan het Centraal Justitieel Incasobureau. Dat mag overigens niet tot gevolg hebben dat de overheid een concurrent wordt van schadeverzekeraars. Onlangs heeft hij een brief aan de Kamer gestuurd over de mogelijkheid om kosten die verbonden zijn aan de tenuitvoerlegging van straffen, op de veroordeelde te verhalen.

In reactie op de opmerking van de heer Van der Staaij over de gewelddadige films merkt hij op dat er geweldonderzoek is gedaan. Mede naar aanleiding van het Europees overleg tussen de ministers van Justitie heeft hij meegedeeld dat de zelfregulering zal worden geëvalueerd.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **De Pater-van der Meer** (CDA) pleit voor een trendnota waarin onder andere aandacht wordt besteed aan agressief en gewelddadig gedrag van collega's en chefs op de werkvloer.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA) vraagt naar de gevolgen voor het slachtoffer in de ambulance indien het ambulancepersoneel te maken krijgt met agressie en geweld. Zij vraagt vervolgens of het mogelijk is het verschijnen ter terechtzitting een meer verplichtend karakter te geven.

Mevrouw **Griffith** (VVD) betreurt dat er sinds 2001 weinig is gedaan, maar is gelukkig met de goede intenties van de huidige ministers. Wat is

de mening van de ministers over het instellen van een stuurgroep met een duidelijke taakopdracht voor andere beroepsgroepen dan de politie om tot meer regie te komen?

De heer **Brinkman** (PVV) vraagt nogmaals of de minister van Justitie ook van mening is dat zaken van verbaal en fysiek geweld, alsmede van agressie tegen werknemers met publieke taken, niet meer geseponeerd mogen worden tenzij het bewijs niet te leveren is. Hoe staan de ministers tegenover een projectmatige aanpak van de problematiek?

De heer **Van Raak** (SP) verneemt graag wat de opvatting van de minister van BZK is over het bezuinigen op veiligheidspersoneel ten behoeve van onder anderen medisch personeel. Wanneer kan een hulpverlener de kosten op de dader verhalen? Wat is de visie van de minister van Justitie op het als strafverzwarende omstandigheid aanmerken van overmatig gebruik van alcoholische drank en drugs met als gevolg agressie of geweld?

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) hoopt dat er lering is getrokken uit het beleid van de afgelopen jaren dat te weinig heeft opgeleverd. Wat wenst de minister van BZK te doen aan de onduidelijke geweldsinstructie aan politiepersoneel?

De heer **Cramer** (ChristenUnie) is blij met de goede intentie van de ministers. Hij pleit voor verdere aanscherping en uitbreiding van de actiepunten. Nogmaals vraagt hij naar de verhouding tussen richtlijn en wettekst. Is in het voorstel over de aanpassing van de strafeis het belemmeren van de taakuitvoering door werknemers met publieke taken nog niet ingecalculeerd?

De heer **Van der Staaij** (SGP) stelt vast dat er op diverse punten een concretiseringslag nodig is, dat volhouden van belang is en dat de Kamer de vinger aan de pols moet houden. Ook is het belangrijk om daadwerkelijk iets te doen aan het terugdringen van overdadig gebruik van alcoholische dranken en drugs. Het moet niet alleen bij stevige taal blijven en verkokering dient te worden voorkomen.

De **minister van BZK** is bereid om in het overleg met de andere beroepsgroepen aandacht te besteden aan het instellen van een stuurgroep met de intentie de regie beter te kunnen voeren, al is hij er niet van overtuigd dat die aanpak overall effectief is. Het leveren van maatwerk is belangrijk. Als inderdaad blijkt dat politiepersoneel de schriftelijke geweldsinstructies onduidelijk vindt, is hij bereid om die te verduidelijken. Hij zal gesprekken voeren met het personeel en vragen of behoefte bestaat aan verduidelijking.

De **minister van Justitie** antwoordt op de vraag van mevrouw Kuiken dat de gevolgen voor de dader zijn, als het slachtoffer in de ambulance hinder heeft ondervonden van zijn gedrag.

De rechter is bevoegd om van de verdachte te verlangen dat hij ter terechtzitting verschijnt en heeft alle mogelijkheden om dat af te dwingen. Het is vooralsnog dan ook niet noodzakelijk om daarvoor een nieuwe wet in het leven te roepen. De kwestie van de sepots is gerelateerd aan het gewicht waarmee de zaken door het OM aan de rechter worden voorgelegd. De brief die het College van procureurs-generaal ter toelichting van de gewijzigde richtlijn heeft gestuurd, laat niets aan duidelijkheid te wensen over. Het lijkt hem gelet op de systematiek van het Wetboek van Strafvordering onmogelijk om sepots in het algemeen uit te sluiten. Dat zou zelfs contraproductief kunnen werken.

In antwoord op de vraag van de heer Cramer over de verhouding tussen richtlijn en wettekst merkt hij op dat de ruimte die is gegeven in de wettelijke strafmaxima zodanig is dat het mogelijk is om de doelstelling volledig langs die weg te realiseren. Mocht bij de beoordeling van de werking ervan blijken dat het plafond van de strafmaxima wordt bereikt, dan is dat het juiste moment om de wettekst als zodanig onder de loep te nemen.

Toezeggingen

- Er zal een periodieke voortgangsrapportage komen die de Kamer in staat moet stellen om de effecten van de maatregelen te beoordelen.
- De eerste tussenrapportage zal medio 2007 aan de Kamer worden gezonden.
- De Kamer zal de nieuwe versie van het onderzoeksrapport van het onderzoeksbureau Driessen ontvangen.
- De Kamer zal nadere informatie ontvangen over de mate van agressie bij personeel en chefs op de werkvloer.
- Er zal onderzoek worden gedaan naar gewelddadig gedrag door de politie en naar de klachtenregeling.
- De Kamer zal worden geïnformeerd over de uitspraak in hoger beroep over de zaak verbaal geweld tegen de politie.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Leerdam

De fungerend voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
De Gier